

613.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WE-
WNĘTRZNYCH I MINISTRA SPRAW WOJSKO-
WYCH**

z dnia 19 października 1929 r.

w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Skarbu o obowiązku dostarczania, jako środków przewoźnych na rzecz wojska w czasie pokoju, wozów z zaprzęgiem zwierzęcym, zwierząt z uprzężą pociągową, oraz zwierząt wierzchowych i jucznych z rzędem.

Na zasadzie art. 4 i 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. o obowiązku dostarczania środków przewoźnych na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) zarządza się co następuje:

Do art. 1.

§ 1. Za wozy należy uważać:

- a) wozy gospodarcze, jednokonne i parokonne, czterokołowe (szerokotorowe) o żelaznych lub drewnianych osiach i żelaznych obręczach;
- b) wozy gospodarcze jednokonne i parokonne, czterokołowe (wąskotorowe) o żelaznych lub drewnianych osiach i żelaznych obręczach;
- c) sanie jednokonne i parokonne;
- d) bryczki zwykłe i tym podobne pojazdy otwarte, osobowe, czterokołowe, jednokonne i parokonne.

Za zwierzęta pociągowe należy uważać: konie, muły, osły i woły.

Za zwierzęta wierzchowe uważa się konie, za zwierzęta juczne — konie, muły i osły.

§ 2. Obowiązek świadczenia wozów obejmuje zarazem obowiązek dostarczenia zaprzęgu zwierzęcego, t. j. zwierząt pociągowych wraz z uprzężą. Ilość zwierząt pociągowych określa się w stosunku do typu danego wozu.

Obowiązek świadczenia zwierząt pociągowych obejmuje zarazem obowiązek dostarczenia uprzęży.

Zwierzęta wierzchowe i juczne dostarcza się wraz z uprzężą (rzędem). Jako zwierzęta wierzchowe nie mogą być przedmiotem świadczenia konie poniżej 4 lat życia.

Do art. 3.

§ 3. Obowiązek utrzymywania przez obsługę środka przewoźnego w czasie drogi w stanie zdatnym do użytku — dotyczy również obowiązku utrzymywania w stanie zdatnym do użytku zaprzęgu zwierzęcego, uprzęży pociągowej, względnie rzędu (na zwierzętach wierzchowych oraz jucznych) zależnie od dostarczonego środka przewoźnego.

§ 4. Koszt utrzymania środka przewoźnego w stanie zdatnym do użytku, tudzież wyżywienia obsługi oraz zwierząt przez czas trwania obowiązku świadczenia, obciąża osobę obowiązana do dostarczenia środka przewoźnego.

Do art. 4.

§ 5. Urzędy gminne, z wyjątkiem wskazanych w § 11, obowiązane są założyć i utrzymywać w stałej ewidencji wykazy alfabetyczne wszystkich posiadaczy znajdujących się w gminie następujących środków przewoźnych:

- a) wozów z zaprzęgiem zwierzęcym,
- b) zwierząt z uprzężą pociągową,
- c) zwierząt wierzchowych z rzędem,
- d) zwierząt jucznych z rzędem.

Wykazy alfabetyczne sporządza się oddzielnie, dla każdego rodzaju środków przewoźnych, wymienionych pod a) — d).

W gminach składających się z większej ilości miejscowości (wsi, osad), wykazy te sporządza się osobno dla każdej miejscowości (wsi, osady).

§ 6. Na podstawie wymienionych w § 5 wykazów alfabetycznych, urzędy gminne sporządzają co roku, celem zapewnienia kolejności i równomierności przy powoływaniu do świadczeń, listy kolejności osób obowiązanych do dostarczenia środków przewoźnych, wymienionych w § 5 punkty a) — d), a to oddzielnie dla każdego rodzaju wymienionych środków przewoźnych.

W gminach, składających się z większej ilości miejscowości (wsi, osad), listy kolejności powinny być prowadzone dla każdej miejscowości osobno, a każdy sołtys powinien otrzymać odpis listy kolejności swej wsi.

§ 7. W listach kolejności wykazuje się wszystkie osoby, posiadające wymienione w § 5 środki przewozowe, z wyjątkiem tych osób, które w myśl art. 5 ustęp pierwszy punkty 1 — 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) zwolnione są od obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju (§ 12), oraz z wyjątkiem tych osób, które posiadają wyłącznie środki przewozowe, wyłączone w myśl art. 5 ustęp drugi punkty 1 — 10 tego rozporządzenia, z pod obowiązku takich świadczeń.

Natomiast osoby, które posiadają prócz środków przewozowych zwolnionych od obowiązku świadczenia na rzecz wojska, również środki przewozowe od tego obowiązku nie zwolnione, powinny być zamieszczone w listach kolejności, a przy ich nazwiskach należy obok środków przewozowych podlegających obowiązkowi świadczeń, wykazywać w osobnych rubrykach także ilość i rodzaj środków przewozowych zwolnionych od tego obowiązku.

§ 8. Przy układaniu list kolejności przez urząd gminny, należy przestrzegać następujących postanowień:

- a) pierwszeństwo przed innymi otrzymują w liście kolejności, trudniący się zawodowo przewozem osób lub rzeczy;
- b) posiadacze dwu lub więcej środków przewozowych tego samego typu, wyprzedzają w liście kolejności posiadaczy jednego środka przewozowego;
- c) posiadacze środków przewozowych używanych dla celów handlowych lub przemysłowych, wyprzedzają posiadaczy środków przewozowych utrzymywanych dla celów gospodarstwa rolnego.

Lista kolejności sporządzana na rok następny powinna, ze względu na konieczną ciągłość kolejności we wzywaniu do świadczeń, nawiązywać do listy z roku poprzedniego.

§ 9. Urzędy gminne sporządzają listy kolejności z końcem każdego roku na rok następny w takim terminie, ażeby najpóźniej dnia 15 grudnia mogły być podane do powszechnej wiadomości.

Podanie do powszechnej wiadomości następuje w sposób w danej gminie przyjęty, oraz przez wywieszenie w urzędzie gminnym.

W ciągu dwóch tygodni od dnia podania do powszechnej wiadomości, osoby zainteresowane mogą wnieść do urzędu gminnego reklamacje. W razie uwzględnienia reklamacji, urząd gminny poprawia odpowiednio listę kolejności, w razie zaś nieuwzględnienia, o ile osoba reklamująca nadal reklamację podtrzymuje, przedkłada ją do decyzji powiatowej władzy administracji ogólnej. Przedłożenie reklamacji nie wstrzymuje wejścia w życie listy kolejności z dniem 1 stycznia danego roku kalendarzowego.

§ 10. Przy wydawaniu nakazów dostarczenia środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju, należy przestrzegać porządku ustalonego w li-

ście kolejności dla danego rodzaju środka przewozowego.

Wyjątki są dopuszczalne bądźto z powodów, które powstały po sporządzeniu listy kolejności, bądźteż z uwagi na obiekt podlegający przewiezieniu, oraz w odniesieniu do rolników w okresie prac wiosennych, żniw oraz prac jesiennych. W tych wypadkach w miejsce osoby zwolnionej od dostarczenia środka przewozowego, powinna być pociągnięta do tego świadczenia osoba, znajdująca się w liście kolejności pod następną liczbą kolejną.

Osoba zwolniona od świadczenia, po ustaniu powodu zwolnienia, powinna być pociągnięta do świadczenia bezpośrednio przed osobą, na którą wedle listy kolejności przypadająby kolejność świadczenia.

§ 11. Przepisy §§ 5 — 9 o układaniu wykazów alfabetycznych i list kolejności osób obowiązanych do dostarczenia środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju, nie mają zastosowania do miast wydzielonych dla celów administracji samorządowej, tudzież do miast o liczbie ludności ponad 25.000 mieszkańców.

W miastach tych wykazów alfabetycznych i list kolejności nie prowadzi się, natomiast do świadczeń powołuje się w pierwszym rzędzie te osoby, które zawodowo trudnią się wykonywaniem przewozu osób lub rzeczy, następnie zaś posiadaczy dwu lub więcej środków przewozowych.

Do art. 5.

§ 12. Środki przewozowe, będące w posiadaniu funkcjonariuszów państwowych lub osób będących w czynnej służbie wojskowej i używane przez te osoby celem wykonywania służby, zostają zwolnione od obowiązku świadczeń. Wymienione środki przewozowe tych osób nie mają być umieszczane w listach kolejności (§ 6) osób powołanych do świadczeń.

O niezbędności środków przewozowych, będących w posiadaniu i używaniu funkcjonariuszów samorządowych, celem wykonywania służby, tudzież będących w posiadaniu i używaniu duchownych uznanych przez Państwo wyznań religijnych celem wykonywania posług religijnych, decyduje powiatowa władza administracji ogólnej, na wniosek władzy przełożonej funkcjonariusza samorządowego, względnie na prośbę danego duchownego.

§ 13. Zarejestrowanemi przez Ministerstwo Rolnictwa stacjami, polami doświadczalnemi oraz fermami, w myśl punktu 6 ustępu drugiego art. 5 są takie ośrodki rolnicze, które posiadają wydane przez Ministerstwo Rolnictwa zaświadczenia o uznaniu danego ośrodka rolniczego za stację rolniczą, pole doświadczałne lub fermę.

§ 14. Zaświadczeniami uznaniami przez Ministerstwo Rolnictwa, w myśl punktu 7 ustępu drugiego art. 5, są świadectwa wystawiane przez Ministerstwo Rolnictwa o wpisaniu konia do jednej z następujących ksiąg stadnych:

- a) polskiej księgi stadnej koni pełnej krwi angielskiej,
- b) polskiej księgi stadnej koni wysokiej pół krwi angielskiej,
- c) polskiej księgi stadnej koni arabskich.

§ 15. Przez klacze zarodowe rozumieć należy klacze, które posiadają świadectwo zarejestrowania, wystawione przez organizacje społeczno-rolnicze i izby rolnicze, wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa z dnia 9 października 1926 r. w sprawie rejestracji klaczy zarodowych (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 608).

Do art. 7.

§ 16. Dokumentem marszowym przewidzianym dla oddziałów wojskowych jest pisemny rozkaz wykonania pewnej podróży, lub skutecznego przewozu osób lub rzeczy, wystawiony przez dowódcę (komentanta) jednostki administracyjnej (równorzędnego lub wyższego) względnie przez inną upoważnioną władzę lub organ wojskowy.

Na dokumencie tym umieszcza się klauzulę następującej treści: „Dowódca oddziału (stopień, imię i nazwisko) pułku (bataljonu, baterji, kompanji i t. d.) uprawniony jest wraz z oddziałem do korzystania ze środków przewozowych w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883). Zapotrzebowanie zgłoszone za L dnia w . . . (nazwa władzy)”.

Klauzulę powyższą podpisuje uprawniony dowódca (ust. pierwszy § 16) przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

Dla oddziałów pomiarowych wojskowego Instytutu Geograficznego dokumentem marszowym jest legitymacja wojskowej służby geograficznej wedle wzoru ustalonego przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 17. Poszczególne osoby, pełniące czynną służbę wojskową, mogą korzystać ze środków przewozowych na podstawie rozkazu wyjazdu wystawionego wedle obowiązujących w tej mierze przepisów wojskowych. Na rozkazie wyjazdu umieszcza wskazany w § 16 dowódca (władza lub organ wojskowy) klauzulę analogiczną w treści do klauzuli wskazanej w § 16, opatrując ją również podpisem i pieczęcią urzędową.

Dla oficerów wojskowej służby geograficznej rozkazem wyjazdu jest legitymacja wojskowej służby geograficznej wedle wzoru* ustalonego przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 18. Dokument marszowy, rozkaz wyjazdu, względnie legitymacja wojskowej służby geograficznej, wystawione w sposób przewidziany w §§ 16 i 17 są dokumentami legitymacyjnymi wobec władz, u których zgłoszono zapotrzebowanie, oraz wobec posiadaczy przydzielonych środków przewozowych.

§ 19. O potrzebie korzystania ze środków przewozowych w myśl art. 7 decyduje władza wojskowa

powołana do wystawienia dokumentu marszowego, rozkazu wyjazdu lub legitymacji wojskowej służby geograficznej, — w szczególności zaś, władza wojskowa decyduje, czy zachodzi podróż służbowa, służbowy przewóz rzeczy, względnie przewóz osób lub rzeczy w związku z podróżą służbową.

Za służbowy przewóz rzeczy, względnie przewóz rzeczy w związku z podróżą służbową, uważa się również przewóz instrumentów, narzędzi oraz materiału do budowy sygnałów i wież triangulacyjnych.

Do art. 8.

§ 20. Prawo wystawienia zapotrzebowania celem dostarczenia środka przewozowego posiadają dowódcy (komendanci) jednostek administracyjnych (równorzędni i wyżsi), względnie inne upoważnione władze lub organa wojskowe.

Dowódcy ci (ust. pierwszy) są również uprawnieni do wystawiania na dokumentach marszowych, rozkazach wyjazdu, względnie legitymacjach wojskowej służby geograficznej zezwoleń na bezpośrednie wystawianie zapotrzebowań na środki przewozowe, a to w czasie trwania stanu wyjątkowego, w wypadkach klęsk żywiołowych, oraz w wypadkach zarządzenia asystencji wojskowej (ust. 3, art. 8).

Do art. 10.

§ 21. Uprawniony, który w warunkach przewidzianych w art. 10 zwraca się bezpośrednio do posiadacza środka przewozowego z żądaniem jego dostarczenia, wystawia pisemny nakaz dostarczenia środka przewozowego, który powinien zawierać następujące dane:

- a) wymienienie dokumentu marszowego, rozkazu wyjazdu, względnie legitymacji wojskowej służby geograficznej, uprawniającego do korzystania ze środków przewozowych, przy oznaczeniu władzy, która go wystawiła oraz wskazaniu daty i liczby;
- b) wskazanie osoby, którą wezwano do dostarczenia środka przewozowego;
- c) oznaczenie ilości i jakości środków przewozowych;
- d) oznaczenie potrzebnej obsługi, zdolnej do prowadzenia środków przewozowych;
- e) oznaczenie czasu, przez który środek przewozowy będzie przypuszczalnie używany;
- f) czytelny podpis uprawnionego, oraz wskazanie formacji do jakiej uprawniony przynależy.

Na żądanie wezwanego do dostarczenia środka przewozowego, należy okazać mu dokument legitymacyjny (§ 18).

Do art. 15.

§ 22. Przy ustalaniu stawek wynagrodzenia, należy brać pod uwagę rzeczywiste koszty utrzymania środka przewozowego i obsługi przez okres czasu, liczony od chwili wyruszenia z miejsca zamieszkania do wyznaczonego miejsca, aż do chwili powrotu do miejsca zamieszkania posiadacza.

§ 23. Wynagrodzenie za spełnienie obowiązku dostarczenia środka przewozowego obciąża budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Do art. 16.

§ 24. Zgłaszający pretensję o odszkodowanie z powodu utraty, zniszczenia lub uszkodzenia środka przewozowego, powinien dołączyć do tego zgłoszenia nakaz dostarczenia środka przewozowego, tudzież potwierdzenie o korzystaniu z tego środka, przewidziane w art. 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883).

Dla ustalenia okoliczności, mających być podstawą rozstrzygnięcia, powiatowa władza administracji ogólnej przeprowadza rozprawę ustną w trybie określonym w art. 44 — 48 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

§ 25. Wypłata odszkodowania z tytułu zniszczenia, utraty lub uszkodzenia środka przewozowego obciąża budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Do art. 17.

§ 26. Gdy korzystający ze środka przewozowego wynagrodzenia nie zapłacił (ust. 2 art. 17), powinien o tem bezzwłocznie złożyć meldunek swej władzy przełożonej, która spowoduje natychmiastowe przekazanie tej należności przez płatnika do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczącego.

§ 27. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*